

جمعه 30 فروردین 1398-13 شعبان 1440-19 آوریل 2019

قتل "گریبایدوف" سفیر کبیر روسیه تزاري در ایران به دست مردم معترض تهران (1207 ش)

قتل "گریبایدوف" سفیر کبیر روسیه تزاري در ایران به دست مردم معترض تهران (1207 ش)

پس از شکست ایران در دوره دوم جنگ با روس، معاهده ترکمنچای به امضا رسید که همانند معاهده گلستان، بر ضرر ایران بود. پس از مدتی گریبایدوف به عنوان سفیر کبیر روسیه، برای نظارت بر اجرای مفاد آن به ایران آمد. او میخواست با زور و خشونت، مردم مسلمان ایران را به قبول و اجرای این قرارداد خفت&rlm؛ بار وادار کند. یکی از مواد قرارداد ترکمانچای، بازگشت مردم سرزمین&rlm؛ های جدا شده از ایران، به آن مناطق بود. در همین حال، شماری از زنان گرجی که در ایران مسلمان شده و ازدواج کرده بودند، حاضر به رها کردن خانواده&rlm؛ های خود و بازگشت به گرجستان نبودند. گریبایدوف نیز قصد داشت به زور، آنان را به سفارت روسیه برده و به گرجستان منتقل نماید. اما میرزا مسیح مجتهد از روحانیون برجسته تهران، مردم را به اجتماع، مقاومت و دفاع از نوامیس مسلمانان فرا خواند. مردم مسلمان تهران نیز با تظاهراتی اعتراض&rlm؛ آمیز به نزدیکی سفارت روسیه رفتند. با تیراندازی مأموران سفارت و کشته شدن سه نفر از مردم بی&rlm؛ دفاع، خشم و انزجار عمومی برانگیخته شد و مردم به سفارت روسیه حمله کردند. در این حمله، گریبایدوف و شماری از همراهان او به قتل رسیدند. این حادثه، واکنش طبیعی مردم مسلمان ایران، در برابر ستمگری، تجاوزگری و افزون&rlm؛ خواهی دولت روسیه تزاري و بی&rlm؛ کفایتی حکومت فتحعلی شاه قاجار بود. اما فتحعلی شاه از این حادثه بسیار ترسید و برای جلوگیری از بروز جنگی دیگر، هیئتی را برای عذرخواهی به روسیه فرستاد. در آن زمان چون روسیه در حال جنگ با عثمانی بود، عذر فتحعلی شاه را پذیرفت و دولت ایران هم میرزا مسیح مجتهد را به عتبات عالیات در عراق تبعید نمود. اولین سفر "ناصرالدین شاه قاجار" به اروپا (1252 ش)

میرزا حسین&rlm؛ خان مشیرالدوله، صدراعظم ناصرالدین شاه قاجار، در نخستین سال صدارتش کوشید برای آشنایی شاه با مظاهر تمدن اروپا و ایجاد زمینه&rlm؛ های مناسب برای اجرای برنامه&rlm؛ های مورد نظر خود در ایران زمینه&rlm؛ های سفر شاه قاجار را به اروپا فراهم سازد. پس از انجام مذاکرات با رؤسای کشورهای اروپایی، امپراتور اتریش و دولت&rlm؛ های آلمان، فرانسه، بلژیک، سوئیس و ایتالیا آمادگی خود را برای پذیرایی از شاه ایران اعلام کردند. تا اینکه در این روز موبک شاهانه از تهران به طرف گیلان حرکت کرد و به سمت مسکو پایتخت روسیه به راه افتاد. این سفر چندین ماهه، گرچه به امید مشاهده ترقیات دولت&rlm؛ های اروپایی و رغبت یافتن به اجرای اصول تمدن و نظام جدید زندگی در ایران بود، عملاً نتیجه خوبی نداد. زیرا شاه را مأیوس ساخت و فاصله میان تمدن شرق و غرب را آن قدر زیاد یافت که نه تنها امید به رسیدن به پای دولت&rlm؛ های بزرگ را از او سلب کرد، بلکه او را آماده جلوگیری از تأسی به اروپاییان و حتی مسافرت به اروپا گرداند. در این میان، اصرار و تهدید روس&rlm؛ ها و نفوذ درباریان بی&rlm؛ اطلاع، سودجو و تطمیع شده و بی&rlm؛ حقیقتی انگلیسی&rlm؛ ها که به لباس دوستی در پی بسط نفوذ خود و تضعیف ایران بودند و سیاست دول بزرگ که فقط نفع خود را می&rlm؛ خواستند، از عوامل تأیید نظر شاه بود. با این همه، دو سفر دیگر شاه نیز، برای خوشگذرانی بود نه یافتن راه ترقی. همچنین هزینه&rlm؛ های سرسام&rlm؛ آور و کمرشکن این مسافرت&rlm؛ های بیهوده، باعث عقب ماندگی هرچه بیشتر مملکت، فقر سراسری و وابستگی بیشتر به اجانب می&rlm؛ گردید. در این میان، دربار قاجار برای تهیه مخارج این خوشگذرانی&rlm؛ ها، مجبور بود که به بیگانگان دست نیاز دراز کند و امتیازهای وطن فروشانه&rlm؛ ای را به آنان واگذار کند که بیش از پیش، اقتصاد ایران را درهم می&rlm؛ کوبید. امتیازاتی که برخی از آنها، تا بیش از شصت سال نیز ادامه داشت.

انحلال جامعه ملل پس از جنگ جهانی دوم (1946م)

جامعه ملل نخستین سازمان بین&rlm؛ المللی است که بعد از پایان جنگ اول جهانی به پیشنهاد وودرو ویلسون، رئیس جمهور وقت آمریکا و فرمان پاپ در دهم ژانویه 1920م شکل گرفت. میثاق جامعه ملل در سال 1919م در کنفرانس صلح پاریس به تصویب رسید. ولی با عدم تصویب صلح ورسای از طرف کنگره آمریکا، جامعه ملل بدون عضویت ایالات متحده آمریکا شروع به کار کرد. مقر جامعه ملل در ژنو در کشور سوئیس و نخستین دبیر کل آن یک دیپلمات انگلیسی بود. جامعه ملل با عضویت 49 کشور شروع به کار کرد و سیزده کشور دیگر نیز در طول حیات جامعه به آن پیوستند. با این حال این جامعه&rlm؛ ملل در جلوگیری از وقوع جنگ جهانی دوم و دفع تجاوز ایتالیا به اتریش، تجاوز آلمان به اتریش، تجاوز ژاپن به چین و تجاوز شوروی به فنلاند به تدریج اعتبار خود را از دست داد و این مسئله سرآغاز نابودی جامعه ملل شد. از آن سو، کشورهای متجاوز برای این که تعهدی در قبال جامعه ملل نیز نداشته باشند به تدریج آن را ترک کردند و این امر بیش از قبل، ضعف جامعه را به دنبال آورد. مشکل اساسی کار جامعه ملل چنان که سازمان ملل بدان دچار است، نبود ضمانتی برای اجرای قطعنامه&rlm؛ های جامعه&rlm؛ ملل بود و جامعه ملل نمی&rlm؛ توانست دولت&rlm؛ های بزرگ را وادار به پیروی از مقررات خود کند. در جریان جنگ دوم جهانی، جامعه ملل عملاً به حال تعلیق درآمد و در پایان جنگ با واگذاری مسئولیت خود به سازمان ملل، انحلال خود را در نوزدهم آوریل 1946م پس از حدود بیست و شش سال فعالیت اعلام کرد.

درگذشت "پیرکوری" دانشمند فرانسوی و مکتشف رادیوم و پولونیوم (1906م)

پیر کوری فیزیک&rlm؛ دان شهیر فرانسوی در 24 اوت 1859م در پاریس به دنیا آمد. وی از کودکی دارای استعدادی شگرف در امور ریاضی و فنی بود. از این&rlm؛ رو تحصیلات خود را در دانشگاه سوربن به پایان رساند و پس از اخذ درجه دکتری، استاد فیزیک آن دانشگاه شد. پیر کوری در طی سال&rlm؛ های تدریس و تحقیق درصدد بود تا همسری نابغه بیابد تا اینکه در 35 سالگی با ماریا سلکودوسکا معروف به مادام کوری ازدواج کرد. این زوج دانشمند از آن پس به فعالیت&rlm؛ های علمی گسترده&rlm؛ ای دست زدند.

آنها دریافتند که عنصر تورنیوم همانند اورانیوم، اشعه α ؛ ای نامرئی از خود ساطع می‌کند. آنان نام این اشعه را رادیو اکتیویته گذاشتند و چون تشعشع اورانیوم را مورد آزمایش قرار دادند به این نتیجه رسیدند که شاید در ماده دیگری، بیش از آن، رادیو اکتیویته موجود باشد. پس از رنج α ؛ های فراوان، این زن و شوهر به این کشف رسیدند که دو ماده پلونیوم و رادیوم نیز از رادیو اکتیویته برخوردار می‌باشند. چهار سال طول کشید تا توانستند یک دهم گرم رادیوم تهیه کنند و کشف خود را به جهان دانش عرضه دارند. از آن پس خانواده کوری غرق در شهرت و افتخار شدند و در همان سال جایزه نوبل را نصیبشان ساخت. این کشف α ؛ ها، سرآغاز تولد فیزیک مدرن هسته α ؛ ای بود که به آفرینش رشته علمی جدید منجر گشت که به رادیوتراپی یا پرتو درمانی شهرت دارد. پیرکوری سرانجام در 19 آوریل 1906م در حال مراجعت به منزل بر اثر تصادف با درشکه و اتومبیل در 47 سالگی درگذشت. هرچند این حادثه تأثیر بسیار بدی بر روی خانواده کوری نهاد ولی همسرش مادام کوری به کارهای علمی خود ادامه داد و منشا کشفیات مهم دیگری در صحنه علم فیزیک گردید.